

VERSLAG

statencommissie

Verslag van de openbare vergadering van de **Commissie Ruimte, Ecologie en Water** van 17 mei 2013 van 09:00 tot 12.15 uur te Middelburg.

Voorzitter:	R.P.M. de Kort
Aanwezig zijn de leden:	T.H. Aalfs (vanaf agendapunt 8) , E. Bak, J.J. van Burg, J. van Dijen, H.M.G. van den Dool, A.I.G. Dorst, B.J. Feijtel, T. van Gent, A.M.M. van Haperen, L. Harpe (t/m agendapunt 7), G.C.J. Minderhoud, B.J.M. Pauwels, L.M. de Putter (t/m agendapunt 6), R. Ruissen, H.C.M. Thomaes en J. Verkerk
Tevens zijn aanwezig:	C. van Beveren. G.R.J. van Heukelom B.J. de Reu, C.M.M. Schönknecht-Vermeulen (GS), E.A. Dekker (ONTW), V.A. Klap (WBN), B. Ventevogel (RM), M.E. Trimpe (commissiegriffier) en C.R.M. Verbeek-Zeegers (verslag)
Afwezig zijn de leden:	J.C. Hessing en R. Muste

---

1. **Opening en mededelingen**

Geen mededelingen.

2. **Vaststellen agenda**

Aan agendapunt 10 wordt de ingekomen brief van 5 april 2013 van staatssecretaris Dijkma/EZ aan de Tweede Kamer inzake de Westerschelde toegevoegd. De agenda wordt vervolgens vastgesteld.

3. **Informatie-uitwisseling d.w.z.**

Mededelingen van gedeputeerden:

De heer Van Heukelom (GS) wijst erop dat op de website van de rijksoverheid de (openbare) lijst van bedrijven is geplaatst, die betrokken zijn bij het onderzoek van de ILT-inspectie in het kader van brandveiligheidseisen van tankopslagen. Hierop staan vier bedrijven uit Zeeland. Omdat met de staatssecretaris is geconstateerd dat de gegevens gedateerd zijn, zal hij volgende week schriftelijk melden wat de huidige stand van zaken is. Op verzoek van de heer Harpe (GL) zal hij dat later in verband brengen met de situatie in het verleden.

Mevrouw Schönknecht (GS) meldt n.a.v. de stuurgroepvergadering Zuidwestelijke Delta van 16 mei dat de aanwijzing van het Grevelingenmeer voorlopig is opgeschort, omdat het verzoek onvoldoende gemotiveerd zou zijn.

Vragen van commissieleden over het nieuws van de dag:

De heer Minderhoud (PvZ) heeft gevraagd om mondelinge beantwoording in de commissie op de schriftelijk gestelde vraag over de afsluiting van de wegen in de Hedwigepolder. Mevrouw Schönknecht (GS) zegt hierop dat de medewerking van het waterschap nodig is voor het inpassingsplan voor de Hedwigepolder. Hoewel het nog niet aan de orde is, is die medewerking gevraagd en verkregen.

Andere vragen van commissieleden over onderwerpen die niet op de agenda staan:

Geen vragen aangeleverd.

4. **Gelegenheid om in te spreken**

Er zijn geen insprekers.

5. **Statenvoorstel jaarstukken provincie Zeeland 2012 (SERV-094)**

Programma's 5 t/m 8 en paragraaf Grondbeleid uit jaarrekening en jaarverslag 2012

Het accountantsverslag is te kort voor deze vergadering toegestuurd om bij dit agendapunt te worden betrokken, maar kan wel worden behandeld in de komende vergadering van de commissie BFW.

De heer Van Haperen (PvdA) vraagt hoe de bestemmingsreserve van de ILG en de herbegrenzing EHS in het bestuursakkoord past. Hij noemt daarbij de in het vooruitzicht gestelde €24 miljoen en de €200 miljoen richting de provincies in het kader van het regeerakkoord. Zijn tweede vraag betreft de waterparagraaf. Hij leidt daaruit af dat het niet goed gaat met de KWR en WB21. T.a.v. de KWR vraagt hij zich af hoe zich dat verhoudt tot de met Europa afgesproken planningen. WB21 is in 1998 begonnen, toen er sprake was van forse regenval, waaruit plannen zijn voortgekomen. Inmiddels blijkt in Zeeland 38% op orde te zijn. Volgens het stuk zou men in 2015 100% op orde moeten zijn en zijn vraag is of het gevoel van urgentie van destijds nu nog aanwezig is en hoe dat op de agenda wordt gehouden.

De heer Pauwels (CDA) denkt dat men afhankelijk is van externe ontwikkelingen en plaatst vraagtekens bij de glastuinbouw in Terneuzen.

De heer Harpe (GL) is het eens met de opmerkingen in de oplegnotitie, waarin wordt voorgesteld in een apart statenvoorstel of in de voorjaarsnota met kaders te komen over hoe en wanneer het ILG-beleid verder uitgevoerd kan worden.

Mevrouw Verkerk (CU) heeft een vraag over het economische programma, in het bijzonder bedrijventerreinen en woningbouw. Vaak wordt aangegeven dat doelen niet zijn bereikt vanwege de stagnerende economische ontwikkelingen. Heeft het tot op heden gevoerde beleid nog wel dezelfde positieve impact?

De heer De Putter (D66) informeert naar de stand van zaken ten aanzien van de stofemissie bij Yara (jaarverslag, blz. 49). Verder is hij benieuwd naar ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie. N.a.v. het gestelde op bladzijde 21 van de jaarrekening vraagt hij waarom de bate van € 220.000,-- niet in de Algemene Reserve is gestort. Legt hij het rapport van SCOOP naast het programma Ruimtelijke Omgeving, dan vraagt hij zich af of de daarin nog steeds genoemde projecten Goese Schans en Scheldekwartier nog wel realistisch zijn. Er zijn 62 leningen verstrekt in het kader van de stimuleringsregeling Duurzame Ontwikkeling en nog 40 in behandeling. Hoe krijgt men dit vrij magere resultaat omhoog?

De heer Dorst (SGP) hecht toch waarde aan het stellen van kwantitatieve doelen (Milieu, blz. 53 van het jaarverslag), ondanks dat dit misschien lastig is. Op dezelfde bladzijde worden workshops vermeld in het kader van MVO, C2C en Duurzaam bouwen/duurzaam inkopen, maar volgens hem hebben laatstgenoemde workshops niet plaatsgevonden, terwijl dit toch zeer belangrijk is. Op bladzijde 54 staat dat het aantal klachten in 2012 licht is afgenomen ten opzichte van 2011. Hij wijst echter ook op de waarde van het aantal klagers. Op bladzijde 60 staat dat de doelstelling (vaststelling Omgevingsplan 2012-2018) is gerealiseerd. Hij plaatst daarbij de kanttekening dat bij de discussie hierover ook de Vereveningsnota ter sprake is gekomen. Die is echter nog steeds niet klaar. Hij hoort graag wanneer dat wel het geval zal zijn en of het college onderschrijft dat het een kwalijke zaak is wanneer de nodige instrumenten niet aanwezig zijn op het moment dat beleid ingaat. Naar aanleiding van het gestelde op bladzijde 61 vraagt hij zich af wat er na 2013 gebeurt met de herstructurering van bedrijventerreinen. Op bladzijde 64/65 staat een lijst met initiatieven en beleidsstukken. Wat is er nu in feite gebeurd met het vaststellen van het nieuwe Omgevingsplan? Volgens hem zijn daarin beleidsmatig heel andere keuzes gemaakt. Wat prevaleert? Tot slot heeft hij een paar vragen over het programma Watermanagement. De aanwijzing en normering van regionale waterkeringen (blz. 73) is uitgesteld naar 2014. Wat is het gevolg van deze verschuiving? Worden er problemen verwacht en wanneer moet het wel gereed zijn? Wat betreft de wateroverlast wordt verwezen naar afspraken met het waterschap. Zijn die afspraken er concreet? Is bij het college bekend of grondeigenaren overlast ondervinden als gevolg van schade? Er zou immers slechts 38% op orde en dus opgelost zijn.

De heer Ruissen (VVD) vraagt wanneer het onderaan bladzijde 58 aangekondigde plan over de verdeling van de € 24 miljoen voor beheer en plattelandontwikkeling en herijking van de EHS verwacht kan worden. Op bladzijde 71 (Watermanagement) leest hij dat de doelstellingen van het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta niet of slechts gedeeltelijk worden gehaald. Hoe schat het college desondanks de kansen voor de komende jaren in? Volgens hem blijft het erg steken bij plannenmakerij. Tijdens de bijeenkomsten van de klankbordgroepen heeft hij wel begrepen dat het een zeer complex dossier is. In het kader van het advies van de commissie Jansen is Zeeland 200 ha grond toegewezen. Wordt die toezegging nagekomen? In het lenteakkoord is afgesproken dat er € 200 miljoen beschikbaar zou zijn voor natuur. Als dit nog steeds het geval is, hoeveel daarvan is dan voor Zeeland?

Mevrouw Schönknecht (GS) zal de vraag over de bestemmingsreserve van ILG schriftelijk beantwoorden, gezien de complexe materie. De € 200 miljoen is het toegezegde bedrag uit de commissie Jansen 2, waar het college de plannen heeft ingebracht. De verdeling kan elk moment binnenkomen. In de komende IPO-bijeenkomst worden mondeling mededelingen gedaan over de uitslag. Voor Zeeland is het heel belangrijk omdat doelen moeten worden gehaald, die ook veel kosten. Overigens is er voor de provincies slechts ca. € 125 miljoen beschikbaar. Het was al bekend dat de gereserveerde 24 miljoen voor het Natuurbeheerplan niet voldoende zou zijn. Recent is pas duidelijk geworden welke gelden waarvoor bestemd zijn. Zij moet echter wel verder met de plannen en zal daar natuurlijk de dekking voor aangeven, die o.a. afhankelijk is van de verdeling van de 200 miljoen. Dat zal in twee stappen gebeuren, namelijk eerst een statenvoorstel en vervolgens het Natuurbeheerplan.

Wat betreft de KRW zijn de staten op 1 juni via een commissie REW geïnformeerd. Het waterschap is de verantwoordelijke beheerder, die de maatregelen moet uitvoeren. Dat geldt ook voor de financiële verantwoordelijkheid. Een en ander is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010-2015. Zaken die sa-

menvallen met de rijksdoelen (eerdergenoemde 38%) mogen gefaseerd en naar een later tijdstip worden doorgeschoven. De urgentie is in elk geval bekend en wordt regelmatig met het waterschap afgestemd. De glastuinbouw is afgelopen maandag in de commissie E+M aan de orde geweest. Zeeland Seaports is bezig met het opstellen van een aanvalsplan. Er zijn daar grote investeringen gedaan en het moet dan ook tot ontwikkeling komen. Mogelijk dat eind deze maand een bedrijf zich daar weer zou willen vestigen.

Over het door mevrouw Verkerk genoemde economische programma zegt zij dat haar portefeuille zeker maatregelen bevat, die effect kunnen hebben op een positieve ontwikkeling. Zij denkt daarbij o.a. aan het woningbouwprogramma, waarin stimuleringsgelden beschikbaar zijn. De uitvoering van veel zaken is echter moeilijker geworden door teruggeschroefde budgetten.

Tot de heer Dorst zegt zij dat het stellen van doelen zeker niet zinloos is. Het college staat ook open voor suggesties vanuit de commissie c.q. de staten. Na vaststelling van het Omgevingsplan is het de bedoeling in overleg met de gemeenten een vereveningsovereenkomst op te stellen. Tot dat moment is het oude vereveningsplan natuurlijk vigerend. T.a.v. de lijst met initiatieven en beleidsstukken is het Omgevingsplan de leidraad, tenzij er sprake is van harde juridische verplichtingen uit de oude stukken. Er komt geen nieuw plan voor de herstructurering van bedrijventerreinen. Er is een concrete invulling tot 2013, maar het plan zelf loopt veel langer. Als gemeenten daar regionaal iets in willen wijzigen, dan kan dat. De afspraken met het waterschap worden ieder jaar vastgelegd in een contract. Zij zal dit aan de commissie beschikbaar stellen. Bij haar zijn geen problemen bekend van grondeigenaren als het gaat om wateroverlast. Ook heeft zij in die zin geen terugkoppeling van het waterschap gekregen. De heer Minderhoud (PvZ) voegt hieraan toe dat de problemen tot nu toe erg meevallen.

Dan gaat zij in op de uitvoering van de Zuidwestelijke Delta. Het klopt dat men zich daar met heel veel onderwerpen en visies bezighoudt, maar het is wel zo dat de Deltacommissaris straks met een jaarplan komt, dat op basis van de input vanuit de betreffende provincies is samengesteld. De commissies zijn daarvoor een voedingsbodemp, evenals voor de rijksstructuurvisie waarover in 2015 moet worden beslist. Wat betreft de commissie Jansen 2 is zij in IPO-verband met het ministerie in onderhandeling over de gronden, maar daarover is nog geen uitsluitsel. Ook de € 200 miljoen is nog niet definitief.

De heer Van Heukelom (GS) neemt het onderscheid tussen kwantiteit en kwaliteit van klachten mee, nadat de heer Dorst (SGP) heeft toegelicht dat één klager soms meerdere klachten indient over hetzelfde onderwerp, die vervolgens wel allemaal worden meegeteld.

De heer De Reu (GS) zegt m.b.t. de stofemissie dat Yara een andere vergunning heeft aangevraagd omdat de nieuwe fabriek een grotere capaciteit heeft dan de toren aankan. Gezien de complexiteit is men daar nog niet uit.

Wat betreft wind- en zonne-energie wijst hij erop dat het nu gaat over de jaarstukken 2012, maar dat inmiddels de kadernotitie Energie en Klimaat is vastgesteld. Hij stelt voor beleidsmatige vragen te stellen op het moment dat hij met de uitvoeringsnotitie naar de commissie komt.

Ook hij reageert op de door de heer Dorst genoemde doelen. De reden van de passage op bladzijde 53 is dat het college niet beschikt over een monitorsysteem om ruim gestelde doelen, die niet onder de provinciale controle vallen, te meten. Vandaar dat men zich in het vervolg wil beperken tot de rol van de provincie zelf. Hij heeft niet paraat of alle beoogde workshops op het gebied van MVO hebben plaatsgevonden. Overigens is MVO in de kerntakendiscussie geschrapt, omdat besloten is dit aan de bedrijven zelf over te laten.

Tweede termijn

Het valt de heer Minderhoud (PvZ) op (blz. 24/25 van de jaarrekening) dat er 16,5 miljoen beschikbaar is voor natuur en landschap en 10 miljoen voor economie, inclusief energie en klimaat. Dat zegt hem genoeg over waar de prioriteiten liggen. In deze tijden zou dat wat hem betreft andersom moeten zijn. De heer Van Haperen (PvdA) maakt onderscheid tussen de KRW en WB21. In beide dossiers is er sprake van achterstand. Voor de KRW, die in 2009 van start is gegaan, heeft hij begrip. WB21 is echter een ander verhaal. Daarmee is in 1998 begonnen en hij denkt dat in de loop van de tijd dat probleem geleidelijk onder de mat verdwijnt. Het gaat dan vooral om procedurele planningen. Deelt het college dat gevoel en moet er als toezichthouder op het waterschap niet tot actie worden gekomen? Als men het accepteert, dan is de vraag wie uiteindelijk verantwoordelijk is.

De heer Van Dijen (SP) heeft begrepen dat de Raad van de Leefomgeving en Infrastructuur advies heeft uitgebracht aan de staatssecretaris over het agrarische natuurbeheer, wat op de schop zou gaan. Wat zijn de mogelijke gevolgen, ook in financiële zin?

De heer Van Burg (SGP) wijst in dat verband op een persartikel over het rapport van Agrarisch Natuurbeheer.

Mevrouw Verkerk (CU) merkt op dat in de debatten nooit helder was wie verantwoordelijk is voor de KRW, ook niet als het straks gaat om Europese boetes en regelgeving. Daarnaast is zij benieuwd wat er daadwerkelijk door provincie en waterschap gezamenlijk wordt ondernomen om vaart te maken met de KRW. Vanuit de rijksoverheid komt er vanaf 2015 immers nog nauwelijks geld voor beschikbaar. De heer Dorst (SGP) wijst erop dat ooit is toegezegd dat de rol van de Agrarische Adviescommissie een keer geëvalueerd zou worden. Wat betreft WB21 gaat hij ervan uit dat het college op de lijn zit dat de doelstellingen een keer moeten worden heroverwogen. Zijn vraag is of dat mogelijk tot een aangepast plan leidt.

Mevrouw Schönknecht (GS) zegt met betrekking tot WB21 dat destijds de piek heel snel is aangepast. De rest volgt nu en later en daarbij wordt geprobeerd werk met werk te maken om het betaalbaar te houden. Wat betreft de urgentie wil zij zichzelf door het waterschap zo goed mogelijk laten informeren. Zij komt daarop terug. De heer Harpe (GL) doet de suggestie de zaak via IPO aan te kaarten, omdat WB21 landelijk beleid betreft, waar Zeeland slechts een onderdeel van uitmaakt. Mevrouw Schönknecht (GS) bevestigt dat de urgentie bij het IPO wel degelijk bekend is. Het rijk is echter op zoek naar mogelijkheden om het op een andere manier gefinancierd te krijgen.

Het agrarisch natuurbeheer is ook een punt, dat in IPO-verband wordt besproken, zowel binnen als buiten de EHS. Zij zegt toe schriftelijk te reageren op de vraag, die zich toespitst op weidevogels en akkervogelbeheer. Het agrarisch natuurbeheer is in elk geval wel onderdeel binnen de afspraken met de regering over de 200 miljoen en de toekenning van de gronden. De heer Van Dijen (SP) verwijst naar het advies, waarin staat dat natuurbeheer door de boer een groot fiasco is geweest ten opzichte van de beschikbaar gestelde subsidie.

Mevrouw Schönknecht (GS) heeft vandaag een ambtelijke notitie ontvangen over de conclusies uit de voortgangsrapportage Integraal Waterbeheer 2011. Zij zal deze bij de stukken voegen. Hierin staat ook dat het waterschap als beheerder 100% verantwoordelijk is voor de uitvoering.

De Agrarische Adviescommissie wordt in elk geval ingeschakeld bij de bouwblokken. Zij zegt de gevraagde evaluatie toe.

De heer Van Beveren (GS) zegt m.b.t. het overschot van € 220.000,- op externe veiligheid dat dit bedrag uiteindelijk per saldo wel aan de Algemene Reserve is toegevoegd. Wat betreft de uitgaven aan economie versus natuur en landschap zegt hij dat de Staten bepalen waar het geld aan wordt uitgegeven. Hij verwijst naar blz.15, waar staat dat er per saldo aan natuur en landschap nog iets is overgebleven en dat er aan economie 7 miljoen is uitgegeven.

Mevrouw Schönknecht (GS) wijst er op dat middelen vanuit de rijksoverheid vaak geormerkt geld betreffen, die door de provincie vaak dusdanig worden ingezet dat het ook een economisch effect heeft.

De heer Van Beveren (GS) voegt toe dat nu wordt teruggekeken op wat is uitgegeven, maar dat de voorjaarsnota het moment voor de partijen is om aan te geven waar de prioriteiten liggen. Bij het opstellen van de begroting voor 2014 zal het college daar vervolgens rekening mee houden.

De voorzitter concludeert dat het voorstel voldoende is onderbouwd voor behandeling door PS.

6. **Statenvoorstel tekstuele wijziging programmabegroting 2013, programma's 5 t/m 8 (BLD-092)**

De heer Van Haperen (PvdA) begrijpt uit de samenstelling van het statenvoorstel dat het hier gaat om het scherper maken van de doelen, die eerder in het Omgevingsplan geformuleerd zijn, met indicatoren om jaarlijks te kunnen evalueren. Hij vraagt zich echter af of de huidige voorstellen een toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de eerder vastgestelde tekst.

De heer Van Dijen (SP) vindt het goed dat het college de programmabegroting hierdoor meer SMART wil maken. Waarom is daarmee zo lang gewacht? T.a.v. programma 5 Milieu wordt gesteld dat de milieucommunicatie is verbeterd, maar hoe wordt dat gemeten? Bij minder ernstige geurhinder wordt alleen ingegaan op de klachten en niet op meting. Bij de natuurgebieden wordt goed en effectief beheer genoemd, maar in het stuk gaat het vervolgens alleen om het aantal hectares. Volgens hem staat goed en effectief beheer geheel los van de omvang.

Mevrouw Schönknecht (GS) zegt met dit stuk juist te hebben geprobeerd meer duidelijkheid te geven over waar men als provincie mee bezig is. Het is niet altijd eenvoudig daar concrete zaken aan te verbinden. Dat het stuk er zo laat ligt, heeft te maken met de wisseling van gedeputeerden, maar ook met de reorganisatie.

Wat betreft effectief natuurbeheer zegt zij altijd open te staan voor suggesties en concrete voorstellen, maar daarbij is zij wel afhankelijk van anderen.

De heer Ventevogel (RM) bevestigt dat beheer plaatsvindt op basis van de subsidieregeling. Waar zaken misgaan, wordt altijd geprobeerd bij te sturen. Plannen worden ook regelmatig geactualiseerd.

Mevrouw Schönknecht (GS) wil er in elk geval voor waken dat dingen niet onbeperkt naar elkaar worden verwezen. Het ontevreden gevoel van de heer Van Haperen kan zij niet wegnemen.

De heer Van Haperen doet de suggestie een keer in een meer algemene setting te discussiëren over wat van monitoring wordt verwacht en van het SMART-er maken van doelstellingen.

De voorzitter concludeert dat dit voorstel voldoende is onderbouwd om als hamerstuk naar PS te gaan, maar dat daarnaast een aparte bijeenkomst zal worden belegd om deze materie verder met elkaar te bediscussiëren.

7. **Brief GS van 12 maart 2013 over grondexploitatieopzet 2013 Waterdunen met bijlage 1**

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt waarom de opbrengst uit verkoop van gronden aan de recreatieondernemer al jaren op € 10,8 miljoen staat, terwijl de opbrengst van verkoop ruilgronden sinds 2011 met meer dan € 2 miljoen is gestegen. Zijn er zekerheden dat deze € 10,8 miljoen er daadwerkelijk komt? Ook wil hij weten wat er is gebeurd met de bijdrage van de gemeente Sluis, welke post volledig is verdwenen uit de GREX. Hij plaatst een vraagteken bij de bijdrage van het Zeeuwse Landschap van € 1 miljoen. Zijn er garanties dat het beheer dan wel goed gaat gebeuren? Hij ziet Waterdunen overigens als mosterd na de maaltijd, gezien de ontwikkelingen met vakantiehuisjes in Zeeuws-Vlaanderen.

De heer Harpe (GL) stelt dat de uitvoeringsplicht bij het college ligt, omdat de Staten ooit een besluit hebben genomen over Waterdunen. De stand van zaken eindigt positief op € 350.000,--, maar hij hoort graag wat de geactualiseerde stand is.

De heer Van Heukelom (GS) zegt dat de opbrengst van 10,8 miljoen er zeker komt. Bij de overdracht vindt een laatste taxatie plaats. Verder is de solvabiliteit van Molecaten geruststellend gebleken. Dat geldt ook voor de met de recreatieondernemers gevoerde gesprekken. Wat betreft de garantie over het natuurbeheer zegt hij dat hier geld in is gestoken, maar dat er sprake is van Europese regelgeving. Dat probleem speelt op landelijk niveau. Er wordt intensief naar gekeken hoe dat met elkaar is op te lossen. Er zijn nog onderzoeken gaande, maar over het algemeen ziet het er niet ongunstig uit.

Mevrouw Dekker (ONTW) zegt dat met de bijdrage van Sluis altijd het bedrag bedoeld is geweest, dat de gemeente aan de provincie zou vergoeden voor de aan te leggen parkeerterreinen. Daarover bestaat overeenstemming, maar de fiscale consequenties worden nog onderzocht. Op dit moment is in de GREX de optie opgenomen dat de grond wordt overgedragen aan de gemeente en dat de gemeente zelf de parkeerterreinen gaat inrichten. Het is echter niet uitgesloten dat het toch weer wordt teruggedraaid en dat de bijdrage van de gemeente Sluis wel weer zichtbaar wordt in de GREX.

Op de vraag van de heer Minderhoud of er geen baten worden opgevoerd, die eigenlijk kosten zijn, zegt de heer Van Heukelom (GS) dat alle factoren zijn meegenomen.

De voorzitter concludeert dat de brief voldoende is behandeld.

8. **Brief GS van 9 april 2013 met GS-standpunt met betrekking tot kansrijke strategieën Deltaprogramma**

Hierbij wordt de brief betrokken van GS van 26 maart 2013 met inspraakreactie ontwerp-besluit waterberging Volkerak-Zoommeer

Bij dit agendapunt zal mevrouw Verkerk (CU) uitsluitend het woord voeren als het gaat over het Volkerak-Zoommeer, maar gezien haar professionele betrokkenheid niet over de kansrijke strategieën voor het Deltaprogramma.

Mevrouw Thomaes (PVV) wil bij punt 1g op blz. 2 een nadere toelichting, omdat de resultaten van de WV21-berekeningen niet erg nauwkeurig zouden zijn. Naar aanleiding van 2b vraagt zij om een nadere toelichting bij de stelling dat het voor een groot deel van Zeeland niet haalbaar is zoet water aan te voeren. Op blz. 2 staat ook – onder punt 3c – dat de provincie voorstander is van een zout Volkerak-Zoommeer, nadat op alternatieve wijze is voorzien in de zoetwatervoorziening en het zoutlek naar het Haringvliet en het Hollands Diep beheersbaar is. Zij hoort graag wat deze acties ongeveer gaan kosten en hoe deze zich verhouden tot een zoet Volkerak-Zoommeer.

De heer Feijtel (CDA) informeert naar duidelijkheid in het proces en naar de positie van de commissie c.q. staten. In de brief staan goede zaken vermeld. Er wordt gesproken van een stromingskans van 1 op 4000 en dat dat wellicht scherper zou moeten. Hij hoort graag wat daar exact mee wordt bedoeld. Wat betreft de zoetwatervoorziening staat in een van de brieven dat Zeeland met de waterberging onderdeel wordt van een nationaal probleem. Het kan volgens hem echter niet zo zijn dat de zoetwatervoorziening een onderwerp van onderhandelingen wordt. In dit proces is altijd gesteld dat de zoetwatervoorziening essentieel is. Het Volkerak-Zoommeer was altijd de enige zoetwaterplas in Zeeland. Die afspraak moet wat hem betreft gestand worden gedaan. Hij vindt het goed dat in de brief een koppeling

wordt gemaakt tussen de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer. Tot slot is hij benieuwd hoe hard het punt van de getijdencentrale is.

De heer Ruissen (VVD) stemt in met de reactie van het college. Ook hij vindt het sterk dat er een koppeling wordt gemaakt met het Grevelingenmeer en het Volkerak-Zoommeer. Hij vindt het beeld dat het college op dit gebied schetst in elk geval helder.

De heer Aalfs (D66) vindt waterberging een essentieel onderwerp voor de Zuidwestelijke Delta. Het kan heel incidenteel voorkomen dat door langdurige regenval de rivieren de afvoer van het water niet voldoende aankunnen. In uitzonderlijke gevallen ontstaat een noodsituatie in het Hollands Diep en het Haringvliet met steden als Rotterdam, Dordrecht en Barendrecht. In een dergelijke situatie heeft rijkswaterstaat een nooduitgang gevonden via het Volkerak en het Zoommeer. Een stijging van 2 meter van de waterberging in Volkerak-Zoommeer kan gevolgen hebben voor de omgeving en daarom heeft de minister zienswijzes gevraagd, o.a. van de provincie Zeeland. De PZC heeft er ook onderzoek naar verricht en nu is de inspraakreactie van GS aan de orde.

In 2015 gaat de MER uit van een kans van 1:1430 per jaar, een waterpeil van 2.30 m boven NAP in het Zoommeer. Voor het jaar 2050 wordt deze kans zelfs 1:250 jaar. GS stelt dat na 50 jaar de rek eruit is en dat men mogelijk naar NAP +3 meter moet. Dit academisch doemscenario noemt GS een verontrustend perspectief. Rekening houden met extra waterberging in de Zeeuwse Delta is een realiteit. Er zal iets moeten gebeuren. De inspraak van GS kent gelukkig ook een positieve kant. GS attendeert de minister op het feit dat de Grevelingen ook extra ruimte biedt voor waterberging. De toekomstige getijdencentrale in de Brouwersdam zou dan ook mogelijkheden moeten bieden om extra water af te voeren. Helaas heeft hij hierover nog geen positieve signalen doorgekregen. Een mogelijke terugkeer van het getij in de Grevelingen ervaart hij als positief. In de reactie van PS mist hij de mogelijkheid van waterberging in de Oosterschelde. Als het Volkerak-Zoommeer het niveau van NAP + 2.00 nadert, dan gaat men toch de Oosterschelde gebruiken om water te bergen. Gedurende een paar dagen betekent nog niet dat de kreeftenpopulatie de das om wordt gedaan. Bovendien heeft men met een uitzonderlijk geval te maken. In de MER wordt de waterberging in de Oosterschelde ontraden. Wel wordt aangegeven dat beperkte waterberging mogelijk is. Hij heeft de volgende twee vragen aan het college:

-waarom is de Oosterschelde als mogelijkheid van waterberging in uitzonderlijk geval weggelaten?

-ziet het college alsnog een mogelijkheid van enige waterberging onder die speciale omstandigheid?

Waterberging in het Volkerak-Zoommeer is te karakteriseren als een maatregel die de nationale veiligheid dient. Volgens hem is er meer in het geding. Als het water in de omgeving van Rotterdam en Dordrecht letterlijk tot aan de lippen staat, dan verleen je hulp. Zeeland is dan de meest aangewezen buurman. Er is dus ook sprake van nabuurschap. Goed nabuurschap vereist empathie en daadkracht. D66 komt tot de volgende conclusies. Waterberging Volkerak-Zoommeer is een goed plan. Uitbreiding van waterberging in de Grevelingen en in de Oosterschelde zal onder extreme omstandigheden tot verlichting van het Volkerak-Zoommeer kunnen leiden. Met de kern van het verhaal heeft hij geen problemen, maar wat D66 betreft zou een supplement op de bij de Zuidwestelijke Delta ingediende reactie niet misstaan.

De heer Minderhoud (PvZ) ontkomt er niet aan hierin de uitvoering van de groene agenda te zien ofwel het zout maken van de complete Delta. Wat betreft de waterberging op de Oosterschelde sluit hij zich aan bij de heer Aalfs. In dat verband noemt hij ook de vraag vanuit de aquacultuursector in Yerseke om een voedselrijke lokstroom ter revitalisering van het oostelijk deel van de Oosterschelde. Hij vraagt zich daarom af waarom de Grevelingen erbij gehaald moet worden. Hij deelt met de heer Feijtel de zorg over het realiseren van de getijdencentrale. Zoals het nu gepresenteerd wordt ziet hij het als een enorme verziltingsoperatie. Hij kan er nog in meegaan dat de veiligheid moet worden gewaarborgd, maar hij vindt wel dat dat op een zeer grootse manier wordt uitgewerkt. Hij pleit ervoor meer richting de Oosterschelde te denken.

De heer Van Burg (SGP) doet verslag vanuit de klankbordgroep Zuidwestelijke Delta van afgelopen dinsdag, waar hij en de heer Ruissen vanuit Zeeland aanwezig waren. De stand van zaken rond het Volkerak-Zoommeer is daar uitvoerig besproken, evenals de zoetwatervoorziening. Het was voor hem een eyeopener, dat blijkbaar al in 2006 is besloten dat het een regionale oplossing betreft, die losstaat van rijksgeld. Als de provincies met de waterschappen niet zelf zorgen voor een oplossing, dan komt die er gewoon niet. Een tweede onderwerp in de klankbordgroep waren de kansrijke strategieën, waaronder het Roode Vaart project. Hij hoort graag van GS of dit inderdaad een regionale vraag is, die regionaal opgelost en betaald moet worden en hoever het er nu mee staat. Het zou immers in 2016 gerealiseerd moeten zijn. Hij is benieuwd wat het basisvoorzieningsniveau met betrekking tot het zoetwater inhoudt. Over de onder 2b genoemde "Proeftuin Zuidwestelijke Delta" denkt hij dat voorkomen moet

worden dat iedereen hier zijn eigen gang gaat. Zoet water is immers kwetsbaar. Hij weet dat er in Brabant regelgeving voor wordt gemaakt.

Hij vervolgt met de inspraakreactie ontwerpbesluit waterberging Volkerak-Zoommeer, die hij zeer Zeeland waardig vindt. Zijn gevoel bij het ontwerpbesluit is dat men als provincie moet gaan opdraaien voor de veiligheid in het gebied van de grote rivieren en dat niet voldoende wordt gekeken naar de gevolgen voor Zeeland. Hij vraagt zich af hoe voorkomen kan worden dat met de veiligheid gemarchandeerd wordt. Het rijk kan de inspraakreactie immers gewoon naast zich neerleggen.

De heer Van Haperen (PvdA) denkt dat het college van GS wel op de goede koers zit als het om de Zuidwestelijke Delta gaat. Vorig jaar is een motie aangenomen waarin de keuze voor een zout Volkerak-Zoommeer wordt benadrukt, maar waar tegelijkertijd is gesteld dat dat niet kan zonder een zoetwatervoorziening. Hij gaat daar nog steeds van uit. Evenals de heer Van Burg spreekt ook hij zijn waardering uit over de brieven van het college. Wat betreft het veiligheidsaspect is inderdaad duidelijk dat hier zowel nationale als Zeeuwse belangen spelen. Het begrip "goed nabuurschap" vindt hij wel op zijn plaats, maar tegelijkertijd geldt ook "Zeeland let op uw zaak".

Mevrouw Verkerk (CU) vindt het verontrustend dat het besluit gebaseerd lijkt te zijn op onjuiste en/of onvolledige informatie. De overlast die waterberging veroorzaakt voor Tholen en voor de boeren is hier twee jaar geleden ook ter sprake geweest. Zij is benieuwd of deze overlast bij het vaker toepassen van waterberging en peilverhoging nog groter wordt. Verder hoort zij graag wat voor invloed de provincie nog kan uitoefenen voor het besluit concreet genomen wordt.

Mevrouw Schönknecht (GS) begint met de vragen over de Proeftuin Zuidwestelijke Delta, waarover gisteren met een aantal betrokkenen is gesproken. Er komen in Zeeland drie innovatieve pilots, die moeten aantonen hoe zoet (regen)water effectief kan worden benut. Zeeland is immers afhankelijk van de aanvoer van zoet water. De richtwaarden met betrekking tot de basisveiligheid (punt 1g) is een andere manier van de veiligheid duiden. Het gaat erom dat basisveiligheid voor iedereen geldt.

Wat betreft de procedure wijst zij erop dat de stukken altijd heel laat binnenkomen met bijna niet te halen deadlines. In de gisteren gehouden stuurgroep Zuidwestelijke Delta heeft zij aangegeven dat de gestuurde reactie op de kansrijke strategieën vandaag in deze commissie wordt besproken. Als de commissie aanvullingen of wijzigingen daarop heeft, dan is daar nog ruimte voor. Het klopt dat nieuwe inzichten aantonen dat het huidige beschermingsniveau (overschrijdingskans 1:4000) soms minder goed is dan wordt aangenomen. Dat wil zeggen dat het misschien minder veilig is dan gedacht. Daar wordt in de brief juist aandacht voor gevraagd. Wat betreft de waterberging staat klip en klaar in alle stukken dat als voorwaarde voor een zout Volkerak-Zoommeer eerst een zoetwatervoorziening moet zijn gerealiseerd. Ten aanzien van de verontrusting over een regionale invulling zegt zij dat dit niet zo expliciet in de stuurgroep is gesteld. Wel is duidelijk dat de kosten de provinciale/regionale mogelijkheden zullen overtreffen. Het is niet zo dat de rijksoverheid daar geen taak in heeft. Het project Roode Vaart is een voorbeeldproject, waar het rijk € 10 miljoen aan bijdraagt. Wel zal er steeds vaker een beroep op de regio worden gedaan om aan dergelijke zaken mede bij te dragen. Wat betreft de koppeling met de getijdencentrale en het draagvlak wijst zij erop dat dit niet alleen een Zeeuwse zaak is, ook Zuid-Holland is hierover enthousiast. Zij heeft het zeker nog niet afgeschreven. Of een en ander betaalbaar is, zal de tijd leren. Natuurlijk moeten wensen en ambities altijd kenbaar worden gemaakt.

Vervolgens legt zij uit waarom de waterberging niet op de Oosterschelde plaatsvindt. De huidige plannen richten zich op een extreme situatie. Op dit moment is de Oosterschelde niet realistisch, omdat de kering lekt en omdat aanpassing heel veel geld zou kosten.

Tot de heer Minderhoud zegt zij dat waterveiligheid een belang van iedereen is en niet alleen van "groen". Samen met Brabant, Zuid-Holland, de waterschappen en het ministerie wordt gezocht naar een oplossing om het water van de Roode Vaart terug te brengen en een koppeling te maken richting Zeeland. Dat is een project, waarin Zeeland wil meefinancieren. Zij komt daartoe na de voorjaarsnota met een statenvoorstel. Op 5 juni wordt het met minister Schultz besproken. Het is een maatregel, die alvast genomen kan worden om de zoetwatervoorziening richting Zeeland kracht kan bijzetten. Zij ziet dat ook als een uitvloeisel van de motie.

Wat betreft de klankbordgroep heeft zij aan de heer Robesin, als een van de deelnemers, aangegeven dat het goed is vooraf met elkaar bij te praten.

Het is lastig aan te geven waar men het over heeft bij het basisvoorzieningsniveau. Daar is gewoon geen definitie van. Ieder geeft er zijn eigen invulling aan, vooral aan behoud van wat men heeft. Nadat de heer Minderhoud (PvZ) dit heeft onderschreven, wijst de heer Van Burg (SGP) erop dat het gehele traject Zuidwestelijke Delta is ingezet vanuit verwachte klimaatveranderingen. Dat kan men niet afdoen

met behoud van wat men nu heeft. Nu moet men maatregelen nemen, waardoor landbouwers over 50 jaar minimaal het productieniveau van nu kunnen halen. Mevrouw Schönknecht (GS) is het hiermee eens. Toen gisteren in de stuurgroep is gesteld dat het basisvoorzieningsniveau minimaal moet zijn wat men nu heeft, dan heeft men om dat te behouden eerdergenoemde proeftuin nodig.

Omdat dit in het kader is van de Crisis- en herstelwet kan men er in principe als provincie weinig mee. Men kan slechts ongerief duidelijk maken en zeggen wat men ervan vindt. Dat is door middel van de brief geprobeerd. Zij zorgt in elk geval dat de betreffende brief bij de lobbyist in Den Haag terecht komt. De heer Van Burg (SGP) hoort graag of de Tweede Kamer hier wat in te zeggen heeft, zodat de fracties via hun landelijke politieke vertegenwoordigers hier nog iets kunnen betekenen.

De heer Klap (WBN) weet dat het valt onder "Ruimte voor de rivieren" en dat programma is al lang door de Tweede Kamer goedgekeurd. Het betreft slechts een uitvoeringsprogramma, bestaande uit projecten, waarvan de onderhavige nogal vergaande consequenties heeft. Hij denkt dat de Kamer de minister op dat punt nog wel een keer kan aanspreken.

Mevrouw Schönknecht (GS) vervolgt met de door de heer Minderhoud genoemde lokstroom. Deze is gericht op normale omstandigheden. De waterberging is er voor incidentele, extreme situaties. Qua inrichting staan beide volstrekt los van elkaar.

Tot de heer Van Haperen zegt zij dat Zeeland zowel op haar zaak let als ook op kleinere belangen. Zeeland is immers niet groot en moet het soms met kleine dingen doen. De in de brief genoemde zaken zijn volgens haar wel van een behoorlijke importantie. Mevrouw Verkerk heeft gewezen op onjuiste informatie. Het college heeft de informatie uit de bijgevoegde stukken van de minister gehaald. Die informatie was wel goed, maar het besluit gaat uit van andere informatie en dat is in de brief aangegeven. De heer Klap (WBN) zegt met betrekking tot het vaker inzetten van de waterpeilverhoging dat een ieder zal begrijpen dat hoe hoger het waterpeil is, hoe lastiger het zal zijn om te spuien. De teneur van de brief is dan ook dat de situatie rap verslechtert.

Mevrouw Schönknecht (GS) reageert ten slotte op de door de heer Van Burg genoemde onttrekking aan de ondergrond. Het ministerie van I&M is nu bezig met het opstellen van extra regelgeving. Dat wordt in IPO-verband gevolgd. Het heeft de werknaam STRONG.

Tweede termijn

De ongerustheid van de heer Feijtel (CDA) ten aanzien van het zoet water is alleen maar groter geworden. Hij begrijpt dat het basisvoorzieningsniveau zoet water alleen op Tholen een plusje is, omdat het zoetwater (vanuit het Volkerak-Zoommeer) daar betaalbaar is. Dat dreigt echter te verdwijnen. Al het andere (landbouw)water komt uit de Biesbosch, wat veel duurder is. Hij is verder erg voor de drie pilots in de Proeftuin Zuidwestelijke Delta. Hij vergelijkt dat evenwel met de discussie over het mosselzaad. De Zeeuwse agrarische sector heeft over 5 à 10 jaar absoluut zoet water nodig.

De heer Van Burg (SGP) hoort nog graag wat er in 2006 is besloten over de verdeling van kosten voor de Roode Vaart. Wanneer is wel bekend wat de basis zoetwatervoorziening is? En wanneer zijn de pilots afgerond?

De heer Aalfs (D66) is van mening dat het Zeeuwse belang niet verwaarloosd moet worden, maar er moet wel voldoende plaats zijn voor nabuurschap en grootmoedigheid. Hij is ervan overtuigd dat Zeeland de mogelijkheid van extra waterberging via de Grevelingen en de Oosterschelde blijvend onder de aandacht van Den Haag moet brengen.

De heer Minderhoud (PvZ) is het volledig met de heer Feijtel eens. Uit het verslag van de klankbordgroep begrijpt hij dat er vanuit Zeeland echt concrete plannen moeten komen. Hoewel hij het niet eens is met de Grevelingen, vindt hij de inspraakreactie van GS heel goed. Wat betreft de drie pilots denkt hij dat dit nooit een vervanging kan zijn van wat er nu is. Verder maakt hij zich zorgen over de kosten en de economische haalbaarheid. Bij innovaties om veiligheid te verbinden met andere functies bij het op orde brengen van dammen en dijken vraagt hij zich af aan welke richtingen dan wordt gedacht. Tot slot wil hij weten wat wordt bedoeld met "building with nature" in de Oosterschelde ter bestrijding van de zandhonger en in de Westerschelde met demping van de getijgolf.

Mevrouw Verkerk (CU) begrijpt dat de informatie onvolledig was, maar vraagt zich af of dat tot andere conclusies leidt voor Zeeland.

Mevrouw Schönknecht (GS) zegt op dit laatste dat er in de brief ook voor wordt gepleit dat het ministerie de ogen niet sluit voor deze ongemakkelijke waarheid. Het college vindt dus dat de conclusies anders moeten zijn dan nu wordt voorgesteld. Zij is het volledig eens met de heer Feijtel. Het voorzieningsniveau zoals het er nu is, staat ook niet ter discussie. De doorlooptijd van een pilot is vijf jaar en daar heeft men dus niet onmiddellijk wat aan. Onderdeel van een pilot is ook de betaalbaarheid.

Haar is niets bekend over een in 2006 gemaakte kostenverdeling voor de Roode Vaart. Wel is er vorig

jaar nog over gesproken door haar voorganger. De heer Van Burg (SGP) zal het betreffende stuk opvragen bij zijn collega-Statelid uit Brabant. De heer Klap (WBN) weet dat in 2006 de zoetwaterdiscussie Tholen / Sint-Philipsland is gevoerd in relatie tot het zout maken van het Volkerak-Zoommeer. Aan die discussie hebben maatschappelijke groeperingen deelgenomen, wat heeft geresulteerd in draagvlak in de regio voor een zout Volkerak-Zoommeer. De alternatieve zoetwatervoorziening moet gestalte krijgen o.a. door vernieuwing van de Rode Vaart. In 2006 was er echter nog geen enkel zicht op de kosten. Dat is pas vorig jaar gekomen en dat speelt nog. Wat betreft het basisvoorzieningsniveau stelt het rijk dat hier in de komende tijd werk van moet worden gemaakt om te bepalen wat nu eigenlijk de huidige basisvoorziening is. Uitgangspunt is die in stand te houden. Ook wordt in kaart gebracht wat per gebied een realistische doelstelling is.

Mevrouw Schönknecht (GS) deelt de zorg van de heer Van Burg en anderen, maar stelt dat er toch een onderhandelingsmoment met het ministerie zal komen, waardoor er extra middelen beschikbaar worden gesteld om de opgaven te kunnen uitvoeren. Het zal altijd nodig zijn met elkaar in gesprek te blijven en aan te tonen waar wat voor nodig is. Tot de heer Minderhoud zegt zij dat er niets zout wordt zonder dat er eerst zoetwater naar Zeeland komt. Actiever kan met zich als provincie niet opstellen.

De heer Klap (WBN) zegt met betrekking tot de demping van de getijgolf in de Westerschelde dat er in de loop der tijd een groter verschil tussen eb en vloed is ontstaan, wat problemen creëert. Het heeft zelfs het risico dat het zichzelf versterkt. Slim storten is een voorbeeld van beperken van de instroom en dat wordt onderzocht.

De voorzitter proeft brede steun voor de reactie van GS, maar wijst de commissie nog op de door de gedeputeerde genoemde ruimte voor aanvullingen c.q. amendementen. Hij constateert dat daar geen directe behoefte aan bestaat. Zijn conclusie is dat de commissie instemt met de GS-reactie van 9 april.

9. **Conceptverslag commissie Ruimte, Ecologie en Water van 22 maart 2013**

De heer Van den Dool (PVV) reageert op het gestelde onder punt 3 op blz. 2 inzake Thermphos, waar hij aan gedeputeerde De Reu heeft gevraagd hoeveel de provincie gaat betalen. Gedeputeerde De Reu wilde die vraag vanuit strategische overwegingen niet beantwoorden, maar dat staat niet in het verslag. Hij wil dat graag alsnog opgenomen hebben. De voorzitter zegt toe de opname te zullen beluisteren. Als dit inderdaad zo blijkt te zijn uitgesproken, dan zal deze aanvulling worden opgenomen.

Voor het overige concludeert hij dat het verslag ongewijzigd wordt vastgesteld.

10. **Toezeggingenlijst**

PS-motie nummer 24 wordt afgevoerd.

De voorzitter concludeert dat de overige nummers voorlopig blijven staan. Mede op verzoek van mevrouw Schönknecht (GS) wordt de behandelwijze van de toezeggingenlijst voor de volgende vergadering als agendapunt opgenomen.

11. **Volgende vergadering: vrijdag 7 juni 2013, aanvang om 13.30 uur**

Ingekomen stuk ter kennisneming nummer 2 (brief GS van 12 maart 2013 over convenant Waterschap Scheldestromen, DLG en provincie Zeeland) wordt door de heer Harpe (GL) teruggevraagd voor de volgende vergadering. De heer Van den Dool (PVV) vraagt ingekomen stuk nummer 3 (brief GS van 9 april 2013 met verslag informatiebijeenkomst Thermphos van 29 maart) terug voor behandeling.

De voorzitter zegt dit toe.

De heer Van Gent (VVD) wijst op het feit dat op 7 juni het Abdijplein 's middags vol staat met studenten van de University College Roosevelt in verband met de diploma-uitreiking, wat veel geluidsoverlast zal geven. De voorzitter zal nog bezien of het nodig is uit te wijken naar een andere locatie.

12. **Sluiting om 12.15 uur.**

ADVIES

statencommissie

Advies van de vergadering van de **Commissie Ruimte, Ecologie en Water van 17 mei 2013** aan het Presidium ter voorbereiding van de statenvergadering van 31 mei 2013

In deze commissievergadering zijn de volgende statenvoorstellen en/of brieven ter afdoening van toezeggingen aan Provinciale Staten behandeld:

1. *Statenvoorstel jaarstukken provincie Zeeland 2012* *SERV-094*

De commissie is van mening dat dit voorstel voldoende is onderbouwd voor behandeling door Provinciale Staten op 31 mei 2013, voor wat betreft de behandelde programma's.
2. *Statenvoorstel tekstuele wijziging programmabegroting 2013, programma's 5 t/m 8* *BLD-092*

De commissie is van mening dat dit voorstel voldoende is onderbouwd voor behandeling door Provinciale Staten op 31 mei 2013, en is tevens van mening dat het voorstel kan worden geagendeerd als hamerstuk.

MIDDELBURG, 21 mei 2013
De commissie voornoemd,

M.E. Trimpe,
commissiegriffier